

NOVA PRAVA

Uredništvo in uprava v Ljubljani, Gradišče 17, levo. — Telefon št. 77. — Naročnina 3 din. na mesec. — Posamezna številka stane 75 para. — Inzerati po dogovoru. — Rokopisov ne vračamo. — Poština plačana v gotovini.

Ljubljana, dne 1. sept. 1922.

Zakaj je vse tako in ne drugače? Zakaj človeštvo nima miru, zakaj se pripravljajo zopet nove homatije? Priprost človek vsega tega ne more in ne more razumeti. Vendar bi se dale vpeljati druge razmere, vendar bi se dalo napraviti red in mir!

Na misel nam prihaja žalostno stanje naše države, bedni gospodarski položaj našega naroda. Zakaj vse to? Naša država je vendar bogata, pa kljub temu vlada pomanjkanje. O priliki rudarske stavke smo dobili malo vpogleda v delo tistih, ki zastopajo narod, ki oblače in vedre. Dobili smo le vpogled v eno posamezno zadevo, toda že pri tem je bil vpogled strašen. Malo število ljudi, med njimi znana imena ljudskih voditeljev (dr. Žerjav, Anton Kristan) je zaslužilo samo pri nacionalizaciji Trboveljske premogokopne družbe 170 milijonov kron. Koliko drugih podjetij se je »nacionaliziralo« in kje vse imajo imenovani gospodje svoje prste vmes in koliko milijonov se je pri vseh mogočih stvarih zaslužilo, kdo ve?! In ljudstvo tarna in obupuje, ker ne more več živeti. Kako lepo so znali ti gospodje pisati v svojih listih o ljubezni do države in naroda. Žrtvovati se je treba, so nam pravili ponovno. Mnogo jih je bilo, ki so to verjeli. Danes ne verjame tega nihče več. Govorjene in pisane besede teh gospodov niso bile v skladu z njihovimi dejanji. Pri vseh zadevah jih je vodila le lastna, osebna korist. Silili so se v ospredje, ne da bi pomagali narodu, temveč da bi nasitili svoje nenasično hrepenenje po bogastvu.

Žerjavov in Kristanov imamo v naši državi vse polno. Odirajo narod, goljufajo državo, zraven pa pišejo o ljubezni do naše lepe domovine. Kdor se jim skuša zoperstavljati, tega razkriče kot sovražnika države, ga skušajo ubiti in napraviti neškodljivega.

To je eden glavnih vzrokov, da je pri nas tako in ne drugače. Tukaj imamo odgovor, zakaj da stradamo v svoji bogati državi. Nihče od vodilnih krogov ne misli na narod, vse gleda le na lastne koristi. Vsa ta dejanja, ki jih vrše v lastno korist, pa zavijajo potem v plašč domoljubja.

Pravi domoljub in državnik ne sme misliti nikdar na svojo osebo. Pred očmi mu mora biti le država — narod. Žalibog takih državnikov danes nimamo in jih najbrže še dolgo ne bomo imeli. Dokler pa jih ne dobimo, bodo razmere take, kakor so. Stradali bomo sredi bogatih polj ter živeli v najhujših gospodarskih in socialnih stiskah.

Bilo bi lahko drugače, ako bi ne bilo med državniki toliko Žerjavov in Kristanov.

Rudarska stavka.

O tej stavki bi se dalo napisati cele brošure, toda radi pomanjkanja prostora moramo samo na kratko povedati o njej svoje končno mnenje. Da si rudarji niso priborili, kar so se nadejali, je enkrat ena. Tudi ni bilo pričakovati, da bo močna kapitalistična sila dala rudarjem vse, kar bi jim po vsej človeški in božji pravici pripadalo.

Cela pogajanja so se vršila v znamenju terorizma. Pokrajinski namestnik Hribar je ves čas pogajanj grozil rudarjem s posledicami in jih opozarjal na vojaštvo, ki je pripravljeno v Trbovljah. Kaj pridno mu je sekundiral zastopnik ministrstva za šume in rude iz Beograda gosp. Antula. Ta dva moža pa nista imela

ni ene grozeče besede za Trboveljsko družbo. Rudarji so se trenutno morali udati jekleni volji kapitalistov, a upamo, da se bo tudi to jeklo strlo in da bodo rudarji prišli do svojih pravic.

Na pogajanjih so bile zastopane vse štiri rudarske organizacije in so vsak sklep soglasno sklenile. Čudno se nam je torej zdelo, ko se je »Naprej« v eni zadnjih številkih nekoliko obregnil ob ostale organizacije. — Upamo, da to ni izšlo iz vrst organizacije, temveč je bil to navaden izbruh jezice gospodov Bernota in pa Sveteka. Povdarjamo le eno: organizacije so enotno nastopile in so enotno odgovorne za izid pogajanj. Če iz pogajanj niso izšle povsem zmagovalno, niso temu krive organizacije, temveč kapitalistični režim, ki povsod podpira le kapitalista in pritiska k tlom trpina-proletarca.

Prijatelji rudarji! Kar so organizacije dosegle, verjemite, da so dosegle po hudem in ojestrem boju. Za boj pa tudi niso bile popolno pripravljene in zato ta delni poraz. Skrb vseh organizacij torej bodi, da utrjujejo svoje pozicije in se pripravijo na bodoči boj temeljiteje.

Kapitalisti naj vedo, da bo zadnji boj, neizprosni in brezobziren in bo poplačal vse, kar se je na proletarcu zakrivilo. Končnega obračuna se bojte, vi gospodje, ki vam je zlato bog!

Kaj so dosegli z zadnjim štrajkom državni uslužbenci v Avstriji.

Z ozirom na ravnokar končano stavko trboveljskih rudarjev se ozrimo na uspehe, ki so jih dosegli pred kratkim s svojo stavko avstrijski uslužbenci.

Priznati se mora, da je pravzaprav izšla vlada kot zmagovalka iz tega štrajka, ki je bil izzvan popolnoma nepotrebno od izvestne socialnodemokratske strani in ni užival nikake simpatije publike. Kajti vprašanje, da li se smejo posluževati pragmatizirani (javni, državni, deželni, občinski) nastavljenici pravice štrajka — do sedaj še ni zadostno razmotrivano in se lahko različno presoja, to je — zanika, ali pa tudi ne. Toda o tem bomo še izpregovorili o pravem času.

Avstrijska vlada se je postavila — prvič po prevratu — na stališče, da mezdne zahteve niso samo stvar organizacij, marveč da morata imeti parlament in vlada, ki je iz njega izšla, brezpogojno odločilno besedo.

Šlo je v bistvu zato, da li se izplača uslužbencem, poleg že 1. julija izplačanih rednih prejemkov, obstoječih v desetkratnem iznosu rednih celokupnih prejemkov mesca marca 1920 — še trikratni, kakor so zahtevali štrajkujoči — ali pa samo dvakratni iznos teh marčnih prejemkov, kar je vlada hotela koncedirati in v resnici delavoljnim že tudi izplačala.

Štrajkujoči so se končno udali, ne da bi bili dobili trikratni iznos; zmagala je treznost. Dosegli so pa to, da je vlada predložila narodnemu svetu takozvani uradniško-indeksni zakon, ki se mora sprejeti tekom enega mesca. Torej nekaj »dies certus quando«. V bistvu ne vsebuje ta postava, o kateri bomo še izpregovorili, nič drugega kot to, da se prejemki zveznih (državnih) nastavljenec, aktivnih in vpokojenih, prilagode številkam indeksa, to je, da se vsakokrat z njimi dvigajo ali pa padajo, kakor se dviga ali pada draginja.

Vsebina:

Korupcija — vzrok neznosnih razmer. — Konec rudarske stavke. — Nova orijentacija „Slov. Naroda“. — Naši nemčurji vzdigajo glave. — Posledice avstrijskega poloma za Evropo. — Kaj počno ptujski demokrati? — Tuja vojska v naši državi. — Otvoritev II. ljubljanskega velesejma.

Seveda teh razmer ne moremo primerjati z našimi desolatnimi razmerami, kjer vlada in parlament za uradništvo »nema vremena, nema para«. V Avstriji stojita parlament in vlada na drugačnem stališču, na stališču, da je treba uradništvo ščititi ter mu dati, kar mu gre, na stališču, ki je pri nas španska vas. (Zato pa poznamo tem bolj pojme: »porodica, čaršija, zarada«.) Pri nas bi pomenil princip, da imata samo parlament in vlada odločilno besedo pri uradniških vprašanjih, naravnost katastrofo za uradništvo, tudi bi pripravil naše uradniške organizacije še ob oni minimalni vpliv, ki ga imajo. Vsaj domišljamo si, da drže tako zvani uradniški poslanci z uradniki, dasi imajo v resnici, ker pripadajo »svojim« strankam, večinoma vezane roke, zlasti oni od edino zveličane demokratske stranke, edine patentirane zastopnice drž. nameščencev.

Sedaj pa še pogledimo številke plač, katero so prejeli nastavljenici, kar bo zanimalo zlasti naše — uradništvu pripadajoče čitatelje.

Povprečni prejemki uradnika — samca srednje kategorije, nekako našega IX. činovnega razreda, so znašali meseca marca 1920 11.000 aK. Mož je torej prejel 1. julija 1922 10 kratni iznos, to je 110.000 aK. in med štrajkom, če je delal, še dvakratni iznos, to je 22.000 aK, skupaj 132.000 aK. K temu prihaja pa še doklada za ženo in otroke in aktivitetna doklada. Naš uradnik istega čina je prejel v istem času vsega skupaj le 715 Din. Zaostaja torej v veliki meri za avstrijskim tovarišem, kajti medsebojno relacijo se ne sme računati po borznem kurzu, marveč po tem, kaj si lahko naš uradnik mesečno kupi v Ljubljani za 715 Din., kaj pa avstrijski tovariš na Dunaju za 132.000 aK.

Popolnoma jasno je, da je stališče našega trpina veliko slabše, ker gre tu, kakor rečeno, le za interno kupno moč denarja in se ne da primerjati z umetno borzno relacijo, ne glede na to, da se bodo ti do sedaj v Avstriji uradnikom izplačani prejemki še tekom meseca julija, indeksnim številkam odgovarjajoče, avtomatično zvišali. To bo našega uradnika potisnilo na še slabše stališče.

Še bolj plačani so pa nastavljenici dunajske mestne občine, ki črpa seveda dohodke iz svojih podjetij, ne glede na razna preodkazila od strani države za prenešen delokrog. Tako ni prejela, da navedemo le en primer, ljudskošolska učiteljica s 15 službenimi leti 1. julija t. l. nič manj kot 280.000 aK. Vidimo, da je torej tudi v Avstriji učiteljstvo bolje plačano, kakor uradništvo, kakor pri nas!

Kaj poreče naše uradništvo, ki nalleti povsod na gluha ušesa, k takim številkam in kaj šele naše »maksimirano« uslužbenstvo?!

Zatorej tepite se med seboj, če hočete biti še bolj tepeni!

Naročajte „Novo Pravdo“!

Politične vesti.

Ljubljansko občinsko vprašanje.

»Slov. Narod« od zadnje sobote je načel ljubljansko občinsko vprašanje. Še letos se bodo vršile v Ljubljani občinske volitve. Ni čuda torej, da je glasilo one stranke, ki je dolga leta vladala na ljubljanskem magistratu, sprožilo to vprašanje. Članek »Slov. Naroda« vsebuje v glavnem željo, da se združijo vse tiste stranke, ki so v resnici, s srcem, ne samo z več ali manj hinavskimi jeziki pripravljene za resnično, pozitivno občinsko delo, katerega mesto Ljubljana krvavo potrebuje. Članek žalibog ni podpisan in tako ne vemo, s kom oziroma katero stranko imamo opravka. Je »Slov. Narod« danes še glasilo demokratske stranke? Bog ve. Danes je demokratski, jutri plava v radikalnih vodah, zopet v drugi številki odpre vrata na stečaj Pucljevi demagogiji. Prva stran polemizira z drugo. Ena številka pobija drugo. Le v enem si je »Slov. Narod« dosleden. On se namreč neizmerno boji, da bi mu kdo predbacival, kako »protidržavno« dejanje. Ako se včasih v tem oziru spozabi, drugi dan hitro vse popravi.

Kljub temu, da torej ne vemo, v čegavem imenu, oziroma v imenu katere stranke hoče »Slov. Narod« družiti stranke, mu lahko že danes povemo, da to ne pristoja glasilo, ki je odobravalo protizakoniti razpust pravomočno voljenega občinskega zastopa ljubljanskega. Druženje strank je silno nevhvaležno delo, ponesrečilo se je to celo političnemu žonglerju Kukovcu, čisto gotovo si bo osmislil svoje prste tudi »Slov. Narod«.

Mi smo za pozitivno delo, smo stranka, katere edini cilj je osrečiti ljudstvo, kolikor le mogoče. Priznavamo, da danes še nimamo tiste moči, da bi mogli z lastno silo upejlati pravične in poštene razmere. Ne preostaja nam torej nič drugega, kakor iskati koalicije strank, katerih stremljenje je nam vsaj v gospodarskem oziru najbližje. Stranki, ki nasleduje predvsem pravico in poštenje, pa je nemogoče se družiti z ljudmi, o katerih danes vemo, da so goljufali narod v najtežjem boju — spominjamo le na svinčeno afero —, da si prav nič ne pomišljajo odreti državo, kadar in kjer jo le morejo — v mislih nam je kolkovanje denarja in zadnje poslano g. Štefanovića. Da ne govorimo še posebej o milijonskih aferah o priliki nacionalizacije raznih podjetij.

»Slov. Narod« ni povedal, v čegavem imenu kliče k združenju strank. Najbrže je govoril v imenu demokratskih starinov. Toda gospodje starini še do danes niso oficijelno izstopili iz takozvane demokratske stranke in so potemtakem tudi oni odgovorni za lumparije mladinov ter nimajo pravice govoriti o združenju vseh tistih strank, ki so v resnici, v srcu in ne samo z več ali manj hinavskimi jeziki pripravljene za resnično, pozitivno občinsko delo, katerega mesto Ljubljana tako krvavo potrebuje. — Iz tega razloga mi gospodom okrog »Slov. Naroda«

ne moremo dosti verjeti in novemu dozdevnemu kurzu zaupati ter je ta naš odgovor na njihov poziv edino pravičen. Ako pa bomo videli resno voljo in dejanja, potem bomo naše stališče revidirali tudi mi, ker smo pripravljani za pošteno delo s poštenimi ljudmi.

Državotvorni kraljevi profesor. Pretekli teden so prinesli nekateri slovenski dnevniki sledeče poslano g. E. Štefanoviča: »Lansko leto je dobila Delniška tiskarna (last demokratov) nalog, da tiska za parlament seznam narodnih poslancev. Ko je bila knjiga dotiskana, je rekel kraljevi profesor Breznik, odbornik JDS oziroma bivši njen poslušajoči predsednik, ravnatelju tiskarne: »Das Buch können Sie mehr verrechnen. (Knjigo lahko dražje zaračunate.) Račun, ki je bil poslan parlamentu, je v resnici za ca. 17.000 dinarjev večji od navadnih tiskarniških tarifov. Značilno pa je, da se glasi vknjižena vsota v knjigah Delniške tiskarne za 17.000 dinarjev manj, kakor je bilo faktično za knjige plačano, 68.000 kron so pustili nevknjiženo izginiti v »kaso Domovine.«
Kraljevi profesor Breznik je torej ukazal, da se država goljufa za celih 68.000 kron. Ta vsega spoštovanja vredni gospod je še danes kraljevi profesor. Kak lep vzgled mora imeti naša mladina, ki jo ta mož vzgaja. Zadevo priporočamo našim poslanecem, da jo spravijo v parlamentu na razgovor.

Stavka rudarjev in »Jutro«. Ko se je začela rudarska stavka, so bili »Jutrovi« prijatelji in milijoni v nevarnosti. In »Jutro« je šlo za svoje gospodarje in milijone navdušeno v boj. Edina smola pri vsem je bila ta, da je bil direktor vseh demokratiških listov, dr. Kramer, na daljšem dopustu. Tako se je zgodilo, da pri »Jutru« niso našli pravega krivca stavke. Celo uredništvo se je sicer pošteno trudilo, toda videlo se je takoj prvi dan, da »maharja« manjka. Ribnikar je slab surogat, več pokvari, kakor napravi, tako vsaj trdijo izvrševalni organi »Jutra« sami. Žerjav je sicer strašil s svojim salonskim vozom po slovenskih železnicah, vendar pa ni dobil prave zveze z »Jutrovo fronto«. Trudile so se tudi visoke in najvišje glave, vendar pa je bilo vse skupaj le krpucanje. Glava je bila na daljšem dopustu in vse v Ljubljani ostale roke in noge je niso mogle nadomestiti. To je bil vzrok, da je pisalo »Jutro«, da je stavko zakrivil Štefanovič, drugi dan so privlekli na dan politične motive, kar naenkrat pa je bil obdolžen Kamenarovič. Nato pa se je stavka nehala. Ako bi bila trajala še nekaj dni, bi bili zvedeli še prav interesantne stvari. Tako se godi, če je »direktor vseh listov« na daljšem dopustu.

Interesantno bi bilo izvedeti, kak račun bo predložilo »Jutro« Trboveljski premogokopni družbi za »pošteno« delo o priliki rudarskega štrajka. Najbrže bo družba sama tako kulantna, da mu bo iz lastnega nagiba poslala napolnjene kuverte.

Štrajk rudarjev je bil popolnoma odveč. Trb. premogokopna družba

je imela že vse pripravljeno, piše »Jutro«. Ta novica je za nas popolnoma odveč. Da je bilo za »Jutro« brez štrajka vse pripravljeno, to ve ves slovenski narod in še kdo drugi.

Koliko je zaslužilo »Jutro« pri Trboveljski družbi? Recni in piši 170 milijonov kron, to je; stoinsedemdesetmilijonov kron. Tako je bilo pri Trb. družbi vse pripravljeno, kakor pravi »Jutro«, brez štrajka.

Sedaj vemo, zakaj je »Jutro« državotvorno. Zato ker mu nese zagovarjanje sedanjega režima milijone in milijone. Koroški svine, Trboveljska družba itd. glasno kriči. Kogar »Jutro« napada je gotovo poštenjak. Hvala »Jutra« pa je postala tako dvomljive vrednosti, da bo od sedaj naprej vsakega sram, kogar bo »Jutro« pohvalilo; kajti ljudstvo bo pri vsaki »Jutrovi« hvali takoj sumničilo, da je pohvaljeni deležen kakke »državotvorne« milijonske lumparije.

Nobeden pravi in iskreni Jugoslovan naj ne vzame »Jutra« več v roke. Vsak Jutrovec je protidržaven element prve vrste in spada tje kamor spadajo veleizdajniki.

Notranja politična situacija — razpad demokratske stranke. Mesec september bo, kakor se kaže, naravnost pogubonos za demokrate. Gotova stvar je, da začneta izhajati v septembru dva nova demokratska lista, ki pa si bosta krvavo nasprotovale. Vsak bo zastopal drugo strujo. Lista se bosta imenovala »Borba« in »Preporod«. Danes so demokrate prišli do prepričanja, da je demokratske stranke konec. Zraven čisto političnih razlogov, se pred smrtjo demokratske stranke pojavljajo osebni boji i obtožbe, kar je najboljši dokaz, da je stranka v popolnem razsulu. Tako je začel hudo napadati Velja Ačimovič, ugledni demokrat in tajnik okrožnega odbora za Beograd tajnika demokratske stranke Djordjeviča. Dolgi ga raznih grehov, predvsem povdarja, da je gotova grupa v demokratski stranki (Pribičević, Žerjav) zakrivila, da je prišla država na rob propada. Danes demokratski poslanci, ki vedo, da je konec demokratske stranke, odkrito in brez obzira napadajo zlo kliko v demokratskem klubu (Pribičevića, Žerjava.)

Koncentrator dr. Kukovec. Mož je nekdanj slovel, tedaj ko je jahal naprednega konja in razmetaval »napredne« fraze med ljudstvo. Časi puhlih fraz so minili in ž njimi slava Vekoslava. Danes so drugi časi, ki zahtevajo znanja in sposobnosti. Frazerje se postavlja polagoma v kot. To je čutil junak Vekoslav, in ker bi nerad izginil, je začel še enkrat manevrirati z različnimi frazami. Govoril je o naprednosti, o nepolitični politiki in bog ve o čem še. Začel je koncentrirati napredne stranke — ni šlo! Sledila je koncentracija Nemcev, tudi ni šlo. Toda še enkrat se je povzpел in poskušil združiti politične stranke nepolitično. Mož je moral doživeti, da se mu je rogal celo »Slov. Narod«. In to pove mnogo. Kukovecove slave je konec, splošna podrtija demokratske stranke bo zasula tudi njega. Edina njegova sreča bo, da bo imel precej tovarišev,

je deklica (ki je imela notranje vrline), o modrijanu, o velikem učenjaku v oddaljenem mestu. In sklenila je peljati se k njemu ter ga prositi, da izboljša božje delo. In zgodilo se je. Dobrotljivi, modri mož z belo brado sprejme dekle iz daljnega mesta prav prijazno, vzame orodje čudne oblike, reže, žaga, pili. Kmalu se pokaže, da je Bog samo domišljija, da je človeška roka najmočnejši činitelj na svetu. Očarljivi nosek, občudovanja vreden nosek gleda prikupljivo in vspodbujajoče iz očarljivega obrazčka. In tako se vrne deklica. Mladenič, ki jo je ljubil radi njenih notranjih vrlin, je srečen, presrečen in vskligne: Kaka milost! Vse dobro dobi svoje plačilo!

In bila je zima. Sneg leži na hrihah, drevju, po gorovju. S francoskim noskom se je vzbudilo v dekletu veselje do življenja in dejalo je: »Uživati hočem življenje, v gore

ki bodo z njim legli v grob politične smrti.

Nečuvvena predrznost. Nemčurska »Cillier Zeitung« je prinesla članek o koroških Slovencih, v katerem hoče dokazati, kako dobro se godi koroškimi Slovencem. Boljše seveda kakor Nemcem pri nas! Članek je od prve do zadnje besede nesramno zlagan in se le čudimo drznosti tega lističa, da si upa natisniti take laži. Pač velika je naša potrpežljivost. O članku bomo še izpregovorili. Celjske Slovence pa opozarjamo na »Cillier Zeitung«, da malo bolj pazijo, kaj se tam godi.

Svetovni pregled.

Avstrija pred polomom.

Evropska kriza.

Avstrijska krona je malone padla na ničlo. Naša krona je bila pretečeni teden vredna 224 avstrijskih. En ameriški dolar je stal 83,925 avstrijskih kron in angleški funt, ki je bil vreden pred vojno 24 kron, je stal pretečeni teden 375,400 kron. Iz navedenega je jasno, da avstrijski denar skoraj nima nobene veljave več. Ni nikakega upa, da bi se avstrijska krona kedaj popravila, nasprotno, ona izgublja še od dne do dne na veljavi. In ni več daleč tisti dan, ko bo avstrijska krona samo košček papirja, brez vsake veljave. Tisti dan se bliža silovito hitro. Tedaj pa bo nastalo tudi vprašanje, kaj bo z Avstrijo. To bo težek trenutek za Avstrijo in njeno prebivalstvo, težak pa tudi za celo Evropo.

Avstrija pridela doma malenkostno količino hrane. Skoraj vsa živila mora uvažati. S tem trenutkom, ko njen denar ni nič več vreden, neha tudi vsak uvoz živeža v Avstrijo. Od česa bo živelo avstrijsko prebivalstvo? Nastala bo strahovita gospodarska kriza združena z lakoto. Lakoti bodo sledili nemiri in revolucionarno gibanje. Čisto gotovo je, Avstrija tem nemirom ne bo kos. In potem pride vmešavanje drugih vlasti, ki naj napravijo v Avstriji mir in red. Pride na vrsto vprašanje, kaj bo z Avstrijo. Ali naj obstoja še naprej? To bi ententa rada videla. Toda kdo bo zalagal Avstrijo zastoj z živim, kdo bo finansiral vse njene izdatke, ne da bi dobil kedaj le vinar povračila. Avstrija je dosedaj dokazala, da ni zmožna življenja.

Ne bo drugega izhoda, kakor da se pridruži Nemčiji ali pa da se razdeli med sosednje države. To je sicer lahko rečeno, pa težko storjeno. Francozi pod nobenim pogojem ne bodo pripustili, da bi se Avstrija pridružila Nemčiji; proti temu so tudi Italijani, pa tudi Angleži ne bi radi gledali z Avstrijo povečano Nemčijo. Razdelitev Avstrije med sosednje države naleti na nepremostljive ovire laškega ljubosumja.

Toda trenutek, ko bo treba rešiti avstrijsko vprašanje, se bliža, lahko rečemo, je že tu.

Avstrijski kanclar (ministrski predsednik) se je podal pretekli teden na pot, na zadnjo pot, kakor so pisali nemški listi, da se pogovori z merodajnimi evropskimi državniki

o usodi in eventualno o bodočnosti Avstrije. Peljal se je najprej v Prago, in govoril s češkim ministrskim predsednikom dr. Benešem. Govorila sta mnogo, tudi pisali so veliko o tem sestanku, toda sklenila nista nič. Dr. Beneš ni mogel dati dr. Seiplu nobene druge tolažbe, kakor za trdilo, da bode že zveza narodov izrekla zadnjo besedo. Avstrijsko vprašanje bo kmalu postalo evropsko vprašanje in Beneš ni mogel drugega reči. Iz Prage je šel dr. Seipl v Berlin. Nedvomno sta si tam z dr. Wirthom izpraznila srca. Toda Nemčija je v takem položaju, da Avstriji zakonitim potom ne more nič pomagati. Čisto gotovo bi nemški narod izdatno podprl Avstrijo, toda kaj hoče, njegova država gre isto pot, kakor Avstrija in ententa pazi na vsak nemški korak. Na tistem stiskatu obe državi pesti in kujeta naklepe, kako bi prevarile svet. Mogoče jima bo to uspelo. Nič se ne ve.

Takoj ko se je podal dr. Seipl na pot v Prago, so iznenadile svet čudne vesti, da je Avstrija pripravljena priklopiti se Italiji. Na prvi mah je izgledalo, kakor da je to želja Avstrijcev, toda takoj se je razvedelo, da je to le skromna želja Lahov. — Avstrijski kanclar dr. Seipl se je bil namreč namenil, da obišče razum dr. Beneša in dr. Wirtha tudi laškega zunanjega ministra Schanzerja. Italija je silno ljubosumna na malo entento in bi napravila vse mogoče, da bi odvrnila Avstrijo od nje. Toda pomoči Avstriji tudi Schanzer ni mogel obljubiti. Obljubil je le, da bo Laška izplačala (če bo?) Avstriji že davno obljubljeno posojilo. Sicer, pa je rekel Schanzer, ne more napraviti zanjo ničesar. Italija je vezana na določbe mirovnihih pogodb in te pa določajo, da mora Avstrija ostati. Pod nobenim pogojem Avstrija ne sme izginiti; je rekel gosp. Schanzer.

To je vse lepo. Toda povedali smo že, da bo prišel čas, ko ne bodo vse mirovne pogodbe nič drugega, kakor krpa papirja, kajti ako prebivalstvo nima živeža, ne more država obstojati, pa naj ji to ukazuje še toliko mirovnihih pogodb.

Kakor vidimo, ni dr. Seipl s svojim zadnjim potovanjem tudi nič dosegel. Iz samega ljubosumja Evropa danes noče rešiti evropskega vprašanja. Danes bi šlo mogoče še mirno, kmalu pa se bo to vprašanje moralo reševati, toda tedaj bo brezdomno tekla kri v potokih. Francoski listi že pišejo, da je vojna nezogibna.

Čehoslovaška.

V Moravski Ostravi se je ustanovila stranka invalidov. Na Češkem je bila imenovana te dni prva češka zdravnica okrajnim zdravnikom.

Češka krona raste neprenehoma. Kmalu bo enaka laški liri. Ker se valuta močno dviga, bo češka pošta znižala svoje tarife. Znižanje bo znašalo 46,7%.

Pivo za vino.

Med našo državo in Čehoslovaško se vrše pogajanja glede uvoza našega vina na Češko in uvoza češkega piva v našo državo. Čehoslovaška namerava dovoliti uvoz sto-

Nos brez morale.

Neko deklico je Bog obdaril — recimo: z nelepim nosom. S predolgim, prekoničastim, kratkomalo: z ne preveč lepim. Kljub temu jo je ljubil mladenič. Bil je namreč idealno misleči mladenič, ki mu je bila zunanost nebitvena, pač pa je čislal duševne vrline. Tudi dekle ga je imelo rado — s pridržkom. Mislilo si je namreč: Lepa nisem, ker imam predolg nos. Če pa že nimam na zunanju privlačnih svojstev, imam pa notranji čar. Toda površni svet vidi samo zunanje. Tega mi ravno manjka. Predolg nos imam, torej: Ljubim ga.

Prišel pa je čas, ko se je deklica sprla z Bogom radi njegovega nesrečnega daru, ko je Boga zatajila. Roke je vila in vpila: Ti, ki si ustvaril svet, delil lepoto, zakaj si me pahnil od sebe, o Bog?! — In slišala

grem!« Kdo more kaj proti temu! Tako se pelje očarljivi nosek v gore. Zvesti mladenič, ki je še vedno hvallil božjo milost, ga spremlja. Lepo je bilo v gorah. Bilo je veselo življenje. Lepi dečki, razposajeni dečki, ki jim je dopadla deklica, ki so se dopadli deklici. Reče torej zvestemu spremljevalcu: »Ljubi prijatelj, ne maram več... saj še lahko nadalje ostaneva dobra prijatelja.... govoriva med seboj, če se srečava, tako... ni res.... oprost...!« In se odpelje po strmih pobočju. Mladenič ostane zgoraj, je silno žalosten in naenkrat obupa nad celim svetom ter reče: »Nehvaležnost je plačilo sveta!«

Toda sreča ne traja večno. Neprizakovano.... kar čez noč.... kdo ve, kako.... Nos postane melanholičen, se spomni na pravico samoodločbe in pravi: »Kdo se me drzne proti moji volji izpreminjati?«

In nos je bil žalosten, kakor mladenič v gorah. Samo bil je mogočnejši, ker si je vse mnogo bolje premislil, kakor store to navadno mladeniči. Nos je bil — torej — žalosten. Mislil je na zlato mladost, kajti bil je razumen nos. Zaničeval je simpatije, ki mu jih je pridobila njegova nova oblika. Čez noč... nihče ne ve, kako... se spomni svoje lastne osebnosti in pravi: »Konec s to komedijo!« In zjutraj je bil, kot vedno pred dolgim časom, predolg, prekoničast, kratka: ne preveč lep. Notranje vrline so izginile, nos ni bil več francoski, zvesti mladenič je bil daleč, oj, tako daleč, sedanji oboževalci so se poslovlili — francosko.

O morali zgodbi z nosom bi se dalo prerekat. Nos ne pozna družabne morale. Nos ima lastno moralo. Lastna morala pa — ni morala.

Dekle joka za svojim zvestim mladeničem.....

tisoč hektolitrov našega vina na Čehoslovaško. Pogodba bo baje podpisana mesca septembra.

Neodvisna republika Galicija?

Ukrajinski narodni svet je poslal ententnim vladam projekt za novi statut neodvisne republike Galicije.

Nemčija.

Bavarska je znana kot najbolj monarhistična dežela v Nemčiji. Večina Bavarcov sovraži republiko. — Oni bi radi imeli zopet svojega Viljema kot nemškega cesarja, seveda hočejo nazaj tudi svojega kralja. Samo z eno kronano glavo se Bavarci ne zadovoljijo. Če so že, jih mora biti cel kup. Najraje bi imelo vsako mesto svojega posebnega kralja. Te dni je obiskal Bavarsko znani general Hindenburg. Ej, kako so ga pozdravili Bavarci, kako so vzklikali stari Nemčiji, cesarju, kralju in generalom! Da je bila slavnost popolna, so pretepli vsakega republikanca, ki so ga dobili. Častni komite, ki se je sestavljal iz bivših kraljevih princev in generalov, pa se je izkazal posebno s tem, da so ti visoki gospodje pljuvali na republikance. Imajo kulturo Nemci, to se jim mora priznati!

Svojčas je neki Nemeč predbalcival Clemenceau-u, da je Francija poslala nekulturne črnce proti kulturnim Nemcem. Clemenceau je na to točno odgovoril: »Kaj se razburjate, vi ste pa poslali proti kulturnim Francozom Bavarce.« Soditi po obnašanju Bavarcov na slavljih, ki so ga priredili Hindenburgu, res ne bo med Bavarci in črnci veliko razlike.

Če sovjetsko brodovje manevrira.

Za časa manevrov sovjetskega brodovja v finskem zalivu so potopile sovjetske vojne ladje 6 finskih parobrodov, 25 pa so jih odvlekli v Petrograd. Finska je radi tega protestirala pri sovjetski vladi. Medtem pa je tudi zaplenila nekaj sovjetskih ladij, ki jih ne namerava vrniti prej, da dobi svoje nazaj. Do takih neprilik pride, če ima sovjetsko brodovje svoje vaje.

Poročila z dežele.

(St. Jurij ob juž. žel.) — Pri nas se je vršil po dolgem času zopet enkrat v nedeljo javen shod NSS, ki je bil naravnost sijajno obiskan. Obširna dvorana Klajnskovke gostilne je bila popolnoma zasedena, tako da je moralo precej poslušalcev ostati v veži in kuhinji. Shodu je predsedoval predsednik kraj, org. tov. Tofant, ki je pozdravil vse navzoče. Nato je tov. Dobovišek obrazložil program NSS, na kar je tov. nar. poslanec Deržič v nadenournem govoru podal poročilo o političnem položaju. Oba govornika sta žela za svoja izvajanja splošno odobranje. K besedi se je oglašil še vodja tukajšnjih samostojnežev veleagrarec Urleb, ki je hotel priti svojega ministra Puclja, a je dobil od tov. Deržiča mi-

ren in stvaren odgovor, tako da je moral utihniti in priznati, da je naše stališče popolnoma pravilno. Po shodu se je vršila v Doboviškovi gostilni odbojna seja, na kateri so se sklenili važni ukrepi glede nadaljnjega delovanja. V našem kraju se je pričelo splošno zanimanje za narodno socialistično stranko, ker uvidevajo vsi, da je ta stranka edina zastopnica delavskega in kmetškega ljudstva.

(Zalec.) — V nedeljo, dne 27. avgusta popoldne se je vršil v Virantovi gostilni lepo obiskan shod naše stranke, na katerem je poročal narodni poslanec tov. Deržič, ki nam je v stvarnih besedah naslikal današnji politični položaj in razkrinkal škodljivo delovanje beograjskih mogotcev. Njegova izvajanja so žela vsesplošno odobravanje. Nato je tov. Žabkar imenom okrožne organizacije orisal pomen organizacije, obrazložil program NSS ter nato zaključil lepo uspeli shod, ki je pokazal, da dobiva naša ideja vedno trdnješa tla v Savinjski dolini.

(Iz Maribora.) — »Revolucijo hočemo! Mi smo revolucionarna stranka, in na podlagi krvave revolucije hočemo zrušiti današnji družabni red, ki ga je zgradila velekapitalistična klika, kajti le na ta način si bomo priborili svoje pravice!« Tako je pridigoval g. Slanovec še kot tajnik naše socialistične internacionale v Mariboru na vseh shodih. — Nadalje je trdil (seveda le bolj zaupno), da se še proletarjem predobro godi, kajti za revolucijo je treba vsvariti skrajno bedo, katere ne odpravi več drugo sredstvo nego krvava revolucija. Toda tako more govoriti le dobro plačani vodja, kajti če bi moral tudi vodja stradaje vstrajati, dokler ne doseže beda vrhunca, bi si to menda še poprej dobro premislil, zlasti če ima količkaj razvijen želodec. In res. Kar se tega tiče imamo pri voditeljih socij.-demokratske internacionale mnogo slučajev. Nekaj časa nastopajo s skrajno energijo, ko se pa naveličajo čakati, da pride beda (kot revolucionarni automat) do vrhunca, postanejo nestrpni in če se jim le nudi prilika, zajadrajajo v kapitalistične vode. Tako je šel gospod Slanovec in postal solastnik parne žage v Mariboru. Tako gredo gospodje Kristani in bodo šli razni Kopači, Golouhi in drugi izmed »velikih mož« rdeče internacionale, ter s tem »napravili prostor« novim močem. Dobro je pri tem to, da bo prišel še marsikdo do zaželjenega cilja — tudi brez krvavih bojov. Kdor zna pa zna, drugi pa naj čakajo na — »krvavo revolucijo«.

(Ptuj.) — Sijajni shod naših sodrugov. V nedeljo 13. t. m. se je vršil pri nas v gostilni »pri Belem križu« nenapovedani »javni« shod socijalnih demokratov. Mene je slučaj zanesel med te »sodruge«, ki javno zborujejo med seboj v zaprtem lokalni. Da je bil shod »sijajnejši« so poklicali iz Ljubljane sodruga Peterkoviča, ki je zbranim zborovalcem serviral polno demagoških besed in napadov na našo stranko. Med drugim je očital, da so se NSS prodali

demokratom. Eh, gospod Peterkovič, to pa drži, pa le poglejte krog sebe in videli boste sužnje, ki so se prodali in ki so iz vaših vrst. Gospod Peterkovič se ni kar nič sramoval povedati, da se njihove vrste zmanjšujejo vsled teh preklicanih NSSarjev, ki jim povsod delajo zgago. To vam radi verjamemo. Komaj smo v Ptuj ustanovili plačilnico NSZ, že imamo preko 60 članov, in še se nadejamo, da vam marsikdo ubeži in pride med »kapitalistične« NSSarje. Da ste me počastili gospodje »sodrug« s plačanim špijonom itd, ni potreba omenjati, omenjam le, da sem vam kot pošten delavec dal primerno lekcijo, ki vam je zaprla sapo in ki je pokvarila itak »sijajni« shod. F. L.

Kdo bo naš bodoči župan? Nemeč P. P. Nekam čudna, ali gotovo resnična prerokba. Volilni imenik je že razgrnjen ter izkazuje 1070 volivcev. — Pri zadnjih volitvah jih je bilo vpisanih 586. Takrat niso imeli Nemci volilne pravice. Torej je vpisanih samih pristnih Nemcev zdaj na novo 484. Vrh tega odpade nanje od prejšnjih volilcev še najmanj 100. Tako bodo imeli Nemci vsega skupaj okoli 600 glasov, torej nadpolovično večino. Ker je gosp. minister za socijalno politiko izdal tak volilni zakon, da dobi najmočnejša lista predvsem polovico odbornikov in drugo polovico se zopet razdeli med vse liste, bo dobila torej nemška lista 12 in del druge polovice t. j. 6 ali skupno 18 odbornikov. Na ta način bodo imeli absolutno večino in bodo zopet gospodarili Slovincem. — Lepo delajo naši demokratje za narodnost, katere jim je pri vsaki drugi besedi v ustih. Potem bodo pa zopet kričali: »Narodni socijalisti so vsega krivi, le po njih!« Enako kakor v Ptuj bo gotovo tudi v Mariboru. Kaj vas ni sram izdajati se za narodno stranko, pa delate naravnost protinarodno?!

»Naš gospos učitelj pa so bili zopet oklofutani!« Tako govore po Ptuj učenci nadučitelja Klemenčiča.

(Na Bregu pri Ptuj) je mezdna stavka v tovarni »Petovica« končala. Dne 28. 8. se je zopet pričelo z delom.

(Iz Zlatolčja pri Ptuj) se poroča, da se tamošnji župan Domini (hud samostojnež) obnaša kakor pred sto leti kak turški aga med svojo rajo. Postavlja se na vasi, kakor da bi bila vse njegovo, kljub temu, da njegovo gospodarstvo leze vsaki dan bolj rakovo pot. — Kočarje in delavce zaničuje in zasmehuje češ, da so berači ter da nimajo nič. Kljub njihovem beraštvu so njihovi otroci lepo čedno oblečeni, pri tem ko se županovi ne upajo med ljudi, ker jih oče s samim bahanjem ne more obleči tako, kakor kočarji in nemaniči svoje s svojim pridnim delom.

Tedenske novice.

Shodi NSS v Celjskem okrožju. — V nedeljo, dne 3. septembra t. l. se vrši ob 8. uri jutraj javni shod NSS v Braslovcah, isti dan popoldne se vrši shod v Mozirju. Na obeh shodih poroča narodni poslanec tov. Anton Brandner, Vabimo vse tovariše

čislajo mastne ličinke nekaterih lesnih hroščev.

V Zapadni Indiji se preživljajo zamorci s tem, da zbirajo po gozdovih ličinke neke vrste kozličkov. — Zmite in pražene so jako okusne in tečne. Domačini Zahodne Avstralije pa niso v tem tako natančni, če jedo hroščeve ličinke pražene ali surove.

Najbolj pa se poslužujejo afrikanški zamorci žuželk kot hrane. Že Livingstone poroča, kako domačini v Angoli izpopolnjujejo rastlinsko hrano z ličinkami, ki jih iščejo v zemlji. Pri Hotentotih in drugih prebivalcih črnega dela sveta so roji kobilic tako dobrodošli, da »čarovniki« pogosto zaklinjajo višje sile, da jim naj pošljejo mesto dežja kobilice. Modri ljudje so se gotovo prepričali, da se ob gotovih časih lažje nadeja iz neusmiljeno vročega neba roja kobilic, kot kaplice dežja. Tudi termiti, velike, bele mravlje, ki so razmnožene po celi Afriki, tvorijo glavni del zamorčeve hrane. Zlasti se odlikujejo velike plemenske živali s peroti, ki jih love o priliki »ženitovanjskega poleta«, pred delavci in vojaki. Posušeni termiti se prodajajo po za-

in somišljenike, da se teh shodov polnoštevilno udeležijo.

Sestanek stavbinskega delavstva NSZ v Ljubljani. V nedeljo dopoldne se je vršil v gostilni »pri Levu« dobro obiskani sestanek stavbinskih delavcev, kateremu je predsedoval tov. Gorenc. Poročal je tov. Rupnik. Za njim se je oglašil neki hrvaški stavbinski delavec, ki je pribil sramoto, da trpe narodno zavedni delavci med seboj tujerodce, ki odjedajo našemu življu kruh. Tov. Kravos mu je pojasnjeval, zakaj je to mogoče in kako bi se dalo z lahkoto odpraviti, če bi se narodno in socijalno zavedni delavci organizirali edino v Narodno-socijalni Zvezi. Na sestanku se je sklenilo naj se čimprej skliče javen shod stavbinskega delavstva NSZ. Čujemo, da se ta shod vrši drugo nedeljo v septembru. Že v naprej vabimo vse resno misleče narodno-zavedne stavbinske delavce, da se tega shoda vdeležijo in da prijavijo svoj vstop v Odsek stavbinskih delavcev NSZ Narodni dom v Ljubljani.

Lokalni popravek. — V zadnji številki »Nove Prave« smo javili pod naslovom »Svoji k svojim« somišljenikom, da je »Narodna kavarna« (g. Krapeš) vrnila naši upravi list s pripombo »se ne sprejme«. — Slučaj je bil naslednji: G. Krapeš je bil namreč za »Narodno kavarno« naročen na list. Ko pa se je preselil v kavarno »Zvezda« je naročil za novo kavarno 2 izvodā, onega za »Narodno kavarno« pa ni odvedal. G. Carl, ki je prevzel od g. Krapeša »Narodno kavarno«, se je pa tudi naročil na »Novo Pravdo«. Tako je dobival g. Carl dva izvoda. Zato je oni izvod na naslov »Narodna kavarna« (g. Krapeš) vrnil, kar je bilo tudi popolnoma prav, pri tem ko je ostala »Narodna kavarna«, ki jo ima sedaj g. Carl še vedno naročena na list. S tem popravljamo našo notico v zadnji številki, ter prosimo g. Carla, da nam to neljubo pomoto oprost, naši somišljeniki pa naj to vzamejo na znanje.

Napad »Jutrovske« klike na našega urednika tov. Kravosa v »Jutru« od 27. t. m. kaže to klikarsko brezstidnost v vsej nagoti. Druge samoobrambe ta klika ne pōzna, kakor človeka zavratno ubiti in ga tako napraviti neškodljivega. To metodo boja bomo zato sprejeli napram jutrovcem tudi mi. Gospodje jutrovci, zapomnite si, da so ravno med vami ljudje, ki zaslužijo justifikacijo na ta način! In justifikacija se bo tudi izvršila v času, ki vam bo najbolj neprimeren. To ni nikaka grožnja ampak doslednost naše najnovejše parole »zob za zob«. — Ne maramo s tem ščititi našega urednika tov. Kravosa, kajti ščitilo ga bo sodišče, ako je nedolžen, o čemer ne dvomimo, ampak hočemo opozoriti našo javnost na to kar pride, da bo vedela, zakaj je prišlo. — Nismo hoteli osebnega boja, ker pa ste se spravili vi nad človeka, ki je izvrševal le svoj poklic, vršil svojo dolžnost, da preživi sebe in svoje, imejte, kar iščete! Videli bomo, kdo bo podlegel, ali poštēni ljudje, ali oni, ki že davno spadajo v luknjno.

Kubanski kozaki in dravska divizija. — Zadnje čase opažamo nekega častnika kubanskih kozakov v lepi uniformi, z distinkcijo bivše ruske armade in opremljenega s sabljo, ki ponosno in samozavestno pohaja v poslopje dravskega diviz. poveljstva.

Gnjusne delikatese.

Da so užitne in celo okusne različne školjke, je Evropejcem dobro znano, da pa spadajo tudi žuželke na jedilni list, in sicer žuželke raznih vrst, in da je že Mozes izdal o tem stroge predpise, bo večini manj znano, toda vsakomur jasno, če pomisli, da je skušalo človeštvo v teku tisočletij, zlasti v kritičnih časih, vse količkaj užitno porabiti kot hrano.

Pa začnimo s klasičnimi kobilicami, ki so bile res že od pamtiveka v orijentu priljubljena jed. Že Aristofanes se je norčeval v svojih komedijah iz Atencev, ker so jim kobilice tako izvrstno dišale in ki so jih pri našale kmetice iz Beocije na atenski trg. Čeprav so bile sicer kobilice radi svoje okusnosti precej drage, vendar si jih je ob gotovih časih, ko so se prikazale v velikih množinah, privoščilo lahko tudi ubožnejše prebivalstvo. Atiški pesnik Aleksis opeva kobilice kot »Bogastvo malega človeka«. Pa tudi neki drugi zastopnik žuželk je bil pri Grkih in Rimljanih zelo v čisljih. Bila je to ličinka, ki so jo imenovali Rimljani »cossus«.

Živela je baje v drevesnih votlinah in je bila najbrže ličinka našega rogača. Plinius jo imenuje najboljši grizljaj tedanjih sladkosnednežev. Ličinke so celo redili z moko, da so bile bolj okusne in bolj mastne.

Sv. pismo stare kakor nove zaveze govori na več mestih o užitnih žuželkah. V četrti Mozesovi knjigi so navedene štiri vrste kobilic kot dovoljena hrana za Hebrejce. Še danes jedo Arabci v Palestini, Siriji in Egiptu pražene kobilice v »seziji«. Tudi iz stare Babilonije, iz zibelke kulture, trdijo poročila, da so tam čislali kobilice. Reliefi pričajo iz onega časa, da so nosili na mizo poleg sadja, divjačine in cvetlic tudi posušene kobilice.

Sedaj uporabljajo samo divji in na pol civilizirani narodi žuželke kot hrano. Pri nekaterih rodovih so jim vsakdanji živež. V bližnjem orijentu n. pr. povprašujejo zelo živahno po neke vrste pogrebcu, blaps sulcata. Vzrok temu je ta, da prirejajo v Egiptu, Turčiji in Arabiji iz malega, mastnega hrošča jed, ki daje ženskam polno obliko, kar je tam predpogoj vse ženske lepote. V tropih

morskih vaseh in služijo v zamenjavo. Kdor jih ne mara pojesti, kakor so, temu dajejo vsekakor izvrstno maščobo. — Tudi druge vrste mravlje jedo drugod z veliko naslavo. V Birni in Siamu jedo velike zelene mravlje-tkalke. Dejaki na otoku Borneo mešajo te mravlje z rižem, kar daje jedi izvrstnen okus. Avstralski črnci uporabljajo zeleno mravljivo še na drug način. Namočijo jo v vodi. Mravljinčna kislina da vodi tako dober okus, da ugaja ta pijača celo belim. Mehikanskim indijancem je neke vrste medena mravlja velika slaščica, severoamerikanskim indijancem ugaja pa zelo samica mravlje-škarjarice.

Istotako spadajo na mizo več prirodnih narodov po celem svetu tudi gosenice različnih vrst. Gotovo je, da imajo vse vrste žuželk užitne zastopnike. Niti »nadležne« muhe niso izvzete. Kalifornijski indijanci love strastno mlade muhe vrste ephydra, ki posedajo po bregoih tamošnjih jezer v velikanskih množinah.

Najbrže je le slučaj, da ne igrajo žuželke pri obedih civiliziranih narodov nikake vloge več.

Dovolili bi si vprašanje, kaj imajo ti Wranglovi kozaki opraviti pri naših vojaških oblastih in to v svoji popolni vojaški opremi? — Opozarjamo na to naše poslanke, ki naj zopet interpelirajo vojnega ministra in zahtevajo pojasnila, kaj je prav za prav s temi Wranglovci. Po našem skromnem mnenju naj ti ljudje že nosijo svoje uniforme, ako nimajo druge obleke, vendar pa brez vojaških distinkcij in brez orožja. To je že več kakor izzivanje in predrznost teh ljudi, ki uživajo le naše gostoljubje, ali pa iz drugega vidika, nesramnost naše vlade, da kaj takega dela za hrbtom svojih državljanov — davkoplačevalcev. — Sedaj nam bo kmalu jasno, zakaj so vsi proračuni naših ministrstev fiktivni in zakaj so naše državne blagajne za lastne bedne ljudi vedno prazne! Nič čudnega, ako vzdržujemo državo v državi. — Zahtevamo, da se napravi tukaj red in Wranglovce spravi v njihovo domovino. Tega gostoljubja naj bo enkrat konec, potem se bodo pa tudi naše državne blagajne kmalu opomogle in bo zadosti kritja za povišanje prejemkov državnim uslužbencem. — To je danes zahteva celokupnega naroda, izvemši vladnih mogotcev, ki vidijo v Wranglovcih svojo telesno stražo, ki je pa čisto nepotrebna.

Kdo je kriv v »jutrovskih« očeh vseh sedanjih križev in težav? — Slovenci smo še iz predvojnih, zlasti pa iz medvojnih časov (podčrtali mi) navajeni staviti na vlado velike zahteve. Vse naj stori vlada, sami pa čakamo, da nam bodo leteli pečeni golobi v usta. — Že ta uvod v »Dnevniku za gospodarstvo, prosveto in politiko«, kakor se bombastično nazivlje klikarsko »Jutro«, je grandiozen. Na vlado ne sme z uspehom staviti zahtev nikdo razum jutrovskih klikarjev, ki so seveda skrajno skromni, tako zelo, da vladi za vse druge nič ne ostane! — No sedaj veste! — Kar pa naprej kvasi uvodnikar v četrtkovi številki, je — kako bi že rekel njihov Bolteov Pepe? — za pu...! Da vidite! — Da je draginja in padec valute posledica »predobrega« gospodarstva, ve že sedaj vsak paglavca. Kdo pri nas gospodari, je pa tudi že znano vsakemu pastirju. Toda vsega slabega gospodarskega stanja je krivo to, da ljudstvo preveč — žre. O, prosim, on pravi — zapravlja! Mi pa, kot proletarci, pokličemo otroka kar po imenu. — Da, žre se preveč pri nas, samo subjektivni pravi. Individue, ki žro, je treba iskati v jutrovski kliki. Zato pa tudi ljudstvo nima kaj — žreti! — Trboveljski delavci, pravi dalje, nič ne delajo, ker jih od tega odvrta njihovi voditelji, zato ta draginja. — Delajte, delajte vendar, ljudje božji, da bo mogla Trboveljska družba tem več »odrinuti ubogim« Jutrovcem. — Grozansko gospodarstvo v ljubljanski bolnici in pa nepotrebni izdatki bolniške blagajne za prepotrebni ambulatorij so spravili državo »na kant«. — O zdravstvenih zadevah v Sloveniji nam pač ni treba izgubljati besedi. — »Milijoni narodnega premoženja so bili neopravičeno in po nepotrebnem potrošeni«, jadicujejo Jutrovci, ki so že požrli milijarde narodnega premoženja seveda »opravičeno«. — Pripozna pa, da se voditelji naroda »ne zavedajo svojih nalog«, kar mu štejemo v dobro. To je odkrita beseda, vse časti vredna! Seveda takoj izbriše dober vtis njegovo javkanje, da ne bo več mogoče izvozničarjem služiti mastnih milijonov. — Zato pa, pravi dalje, morajo sleči vse ženske svilene nogavice, če nočejo biti sokrive draginje. — Dragi smrtni sovražnik! Tudi mi smo slekli svilene rokavice, s katerimi smo te doslej božali, pa ne zato, da si boš tem lažje polnil žep brez dna, temveč da nam bo mogoče krepkeje viliti bič po tvoji grešni grbi!

Kake plače vlečejo ministri? Ministrska plača znaša na dan 30 Din. K tej plači

dobivajo dnevno uradniško doklado 90 Din in neuradniško ali ministrsko doklado 200 dinarjev, torej skupaj dnevno 320 Din. Ker pa so malone vsi ministri parlamentarci, to je poslanci, dobivajo tudi poslaniške dnevnice 180.— Din. Ministri dobivajo torej dnevno po 500 Din. to je 2000 K, kar prejemajo povprečno državni nameščenci mesečno! — Razun tega morajo še ogromno »zaraditi«, ker pri vsaki priliki, ko se govori o žalostnem gmotnem stanju uslužbenstva, povdarjajo, da »neka i ovo zaradi«. Pa naj ne zavre človeku kri, ko primerja s temi plačami prejemke, recimo visokega, uradnika, strokovnjaka, ki res kaj dela in ima tudi kaj v glavi! Kedaj bo te revčke srečala pamet, da vržejo v koš zastarele nazore o svojem dostojanstvu ter se postavijo v isto vrsto z nižjimi uslužbenci ter ž njimi vred pošteno pokažejo zobe, predno puste od nesramne klike uničiti na duhu in telesu sebe in svoje družine. Vse kaže, da ni daleč čas, ko se bo šlo za življenje in smrt zlasti vseh državnih uslužbencev. Sigurno bo razen teh še več revežev v istem položaju. Sigurno je tudi, da bodo šli v skrajni sili skupaj pristaži vseh političnih veropovedanj, in ravnotako sigurno jim bo vseeno, s kakimi sredstvi se bodo poskušali rešiti. In kaj imamo potem? Tudi vaši Wranglovci vas ne bodo mogli rešiti. —

Poslednja dirka kozakov. — Pretekli teden so razdajali po Ljubljani kozaki letake z gornjim napisom. Značilna je vsebina: V nedeljo, dne 27. avgusta 1922 ob 4. uri popoldne se vrši po naredbi vojnega ministrstva za tukajšnje garnizije poslednja dirka kubanskih kozakov na sokolskem zletišnem prostoru pod kr. tribuno. (Sledi spored) — Jahalo se bo na kozaških in na konjih tuk. garnizije. Vstopnina: Sedeži 20 Din, stojišče 10 Din, dijaki 5 Din. Vojaki, invalidski in sirotinski dom imajo brezplačen vstop. — Torej kaj so Wranglovci, če jim daje naredbe vojno ministrstvo? — **Ne potrebujemo tujega vojaštva! Pred zunanjim sovražnikom se bomo branili s svojo vojsko, pred notranjim — pa tudi.**

Letala brez motorjev. — Mirovna pogodba prepoveduje Nemčiji graditi motorna letala, ker predstavljajo v vojski najnevarnejše orožje. Te dni so preizkušali v Hannoveru letalo brez motorja, letalo z jadrji. Pilot je letel s takim letalom dve uri v višini 200 metrov. — Kaj pomagajo vse prepovedi mirovnih pogodb!

Orjaško kačo so ustrelili na Moravskem. — Nadgozdar Kudelka je izsledil v bližini Novega Jičina 5 m dolgo tropsko kačo. Dolgo jo je zasledoval, predno je našel njeno skrivališče. S pomočjo vojaštva je potem okrožil njeno gnezdo ter so ustrelili kačo. Govore, da je ta kača najbrže pogoltnila 4 letno deklico, ki je izginila brez sledu. Kača je neki ušla pred mesecem dni iz nekega cirkusa. Sedaj je razstavljena na gradu v Novem Jičinu.

Ljubljanski velesemenj. — Danes je bil otvorjen II. velesemenj v Ljubljani. Sejmišče so razširili za prilično 30.000 kvadratnih metrov preko Latermanovega drevoreda. Tam stoji tudi restavracija, katero so lansko leto posetniki tako zelo pogrešali. Sejmski urad je sploh uporabil lanskoletne izkušnje v vsakem oziru, kar zagotavlja prireditvi tudi letos popoln uspeh.

Pokrajinska obrtna razstava v Mariboru. (Od 8. do 17. septembra.) Legitimacije za polovično vožnjo na vseh progah v naši državi so dotiskane ter so se razposlale skupno z znaki na vse kraje. Cena legitimacije z znakom je 5 Din. Dobe se v vseh večjih trgovinah, spedicijah, oglašnih zavodih, itd. ter v pisarni razstavnega odbora na razstavnem prostoru. Cena legitimacije in znaka je tako nizka, da jedva krije na-

havne stroške in zato pričakujemo, da bodo obiskovalci pridno posegali po njih. — Razstavniki katalog izide te dni ter bo vseboval razen točnega vodnika po razstavi tudi kratko zgodovino Maribora opis okolice in vodnik po mestu. Po možnosti tudi seznam telefonskih naročnikov in vozni red, tako, da bo vsakomur dobro služil. Prodajal se bo po nabavni ceni. — Reklama pri stojnicah je z odobrenjem odbora dovoljena, ne sme pa kvariti cele slike ali biti preveč kričeča. Priporočljive so male tiskane reklame, razglednice ali dopisnice. Obrtnikom bi priporočali, da bi se v to svrhu posluževali razglednic razstavnega odbora (lepak v pomanjšani meri), na katere lahko natisnejo svoje pečate. — Razglednice o razstavi, ki bodo zelo okusno izdelane, se bodo prodajale na razstavnem prostoru, in po trgovinah v korist vajeniškemu domu, v čegar korist je namenjen tudi event. čisti dobiček razstave. Zato priporočamo vsem posetnikom, da se teh razglednic v čim izdatnejši meri poslužijo. — Dela na razstavnem prostoru bodo te dni dokončana. Okusno in naravnost umetniško izdelani paviljoni dajejo že sedaj celoti krasno sliko. Na razstavnem prostoru bo nastanjena za ves čas razstave stražnica državne policije, ki bo skrbela za red, kakor tudi oddelek rešilne postaje za slučaj kake nezgode in javna telefonska govorilnica, tako da bo v vsakem oziru preskrbljeno za udobnosti posetnikov. — Dodelitev prostorov bo v prihodnjih dneh končana, nakar se bo pričelo z razvrstitvijo razstavnih predmetov. Zato prosimo vse razstavljalce, naj ne odlagajo z dovozom predmetov do zadnjega trenutka, kar bi redni razvoj priprav zelo oviralo, temveč naj dogotovljene predmete čim prej dostavijo na razstavnih prostor, tako, da bo dovoz do (incl.) 3. septembra dovršen in se bo razvrstitev in oprema prostorov lahko brezhibno izvršila. — Dodelitev častnih kolajin in diplom se bo vršila ob priliki otvoritve. Razstavne predmete bo ocenila tik pred otvoritvijo razstave posebna komisija. Opozarjamo pa ponovno vse razstavljalce, da pridejo v poštev samo oni predmeti, ki dosepejo pravočasno na razstavnih prostor t. j. najkasneje do 3. septembra t. l.

Zdravje. Društvo za čuvanje narodnega zdravja je ravnokar izdalo 4. zvezek zdravniškega pouka o zdravju in bolezni: »Zdravje« z jako poljudno in poučno vsebino. Knjižico toplo priporočamo.

Listnica uredništva.

Izjava. — Z ozirom na že podano izjavo v »Jugoslaviji« z dne 29. t. m. nimam ničesar več pripomniti v svojo obrambo proti napadom »Jutra«. Stvar sem izročil sodišču, ki naj o njej razpravlja. — Da se pa izoginem nadaljnim ogabnim osebnim napadom, kateri niso dostojni poštene žurnalistike in da prepustim svoje mesto možu, ki bo znal uspešneje voditi borbo proti »Jutru«, odlagam s prih. številko uredniško mesto pri »Novi Pravdi«. Vse tovariše dopisnike pa prosim, da tudi nadalje podpirajo uredništvo »Nove Pravde«, da bo list res lahko ustrezal svojem namenu.

Vladimir Kravos.

Izdaja konzorcij »Nove Pravde«. Tiska »Zvezna tiskarna« v Ljubljani. Glavni in odgovorni urednik: Vladimir Kravos, uradnik, Ljubljana.

Kdor hoče imeti res s praviimi predvojnimi barvami prepletkano hišo, naj se obrne edino le na domačo tvrdko

Tone Malgaj
pleskar in ličar
Ljubljana,
Kolodvorska ulica šte. 6.

Bogoslav Kalaš slaščičar
Ljubljana, Židovska ulica,
priporočla slavnemu občinstvu svoje
vsak dan sveže pecivo.

Cene solidne. Prijazna postrežba.
Za preprodajalce in društvene prireditve
primeren popust.

JADRANSKA BANKA, BEOGRAD

Delniška glavnica: Din 60,000.000.—
Rezerva: Din 30,000.000.—

Podružnice:

Bled	Jesenice	Prevalje
Cavtat	Korčula	Sarajevo
Celje	Kotor	Split
Dubrovnik	Kranj	Šibenik
Ercegnovi	Ljubljana	Tržič
Jelsa	Maribor	Zagreb
	Metković.	

Amerikanski oddelek.

Naslov za brzojave: JADRANSKA.

Afilirani zavodi:

JADRANSKA BANKA: Trst, Opatija, Wien, Zadar.
Frank Sakser STATE BANK, Cortlandt Street 82. New-York City.
BANCO YUGOSLAVO DE CHILE, Valparaiso, Antofagasta,
Punta Arenas, Puerto Natales, Porvenir.

Zaloga čevljev DRAGOTIN ROGLIČ, Koroška cesta 19, MARIBOR
lastne a izdelka komisijaska zaloga pri Betki Lešnik. Gosposka ulica 14.

Delniška glavnica:
K 20,000.000.—

Slovenska eskomptna banka
LJUBLJANA. Šelenburgova ulica šte. 1.

Rezervni zakladi:
K 6,500.000.—

PODRUŽNICE:

Telefoni št. 146, 458

Novo mesto, Rakek, Slovenjgradec

Izvršuje vse bančne posle najtočneje in najkulantneje.

Brzojavke: ESKOMPTNA